

Znanstvenice v medijih

Spletni posvet Komisije za enake možnosti na področju znanosti pri MIZŠ

8. marec 2022

Povzetek

⇒ „Reprezentacija znanstvenic v medijih“

Prof Deborah Blum, Pulitzerjeva nagrajenka in vodja programa Knight Science Journalism na MIT

Prof Blum je v svoji predstavitvi poudarila korelacijo med vidljivostjo znanstvenic v neznanstvenih medijih ter številu citatov. Opozorila je, da je večina znanstvenikov in strokovnjakov, ki se pojavljajo v mediji, kot tudi večina novinarjev, moških. Za nekatera področja bi lahko rekli, da je to neposredna posledica manjšega deleža znanstvenic na posameznih področjih, vendar to ne drži za vsa. Prof Blum je izpostavila primer zdravstva, kjer sicer prevladujejo ženske, pa se v medijih vseeno pojavlja več moških. Povedala je, da se v medijih (*op.: t. j. v ZDA) dogajajo počasni premiki, npr. uredniki nekaterih revij spodbujajo novinarje k vključevanju žensk v poročanje. Poudarila je pomen ozaveščanja medijev o pomembnosti vidljivosti znanstvenic oz. strokovnjakinj, ki jim odpira enake možnosti pri pojavljanju v javnosti in v stroki ter tako ponuja vzornice mladim.

⇒ „The GEM Project - Prevpraševanje vzrokov in posledic majhne prisotnosti znanstvenic v medijih“

Prof Maria Edström, Univerza v Gotheburgu

Prof Edström je izpostavila tri posledice, ki jih povzroča zapostavljenost žensk v medijih: z uredniške perspektive se tako zamujajo dobre zgodbe protagonistk, z demokratične je tako ignorirana polovica populacije, s komercialne perspektive pa mediji tako ne oblikujejo vsebin na način, da bi bile zanimive za žensko publiko. Predstavila je globalno statistiko za reprezentacijo žensk v medijih, iz katere je bilo razvidno, da se ženske manj pogosto pojavljajo v medijih; ne samo v temah o znanosti, ampak tudi v politiki, finančah itd. Povedala je, da je enakost spolov v medijih na slabšem nivoju kot se dojema v javnosti.

⇒ „Predstavitev medijske analize in zastopanosti žensk v slovenskih medijih“

Mag. Nataša Briški, Metina lista in članica Komisije za enake možnosti na področju znanosti

Mag. Briški je povedala, da v okviru Metine list spremljajo, kako pogosto se strokovnjakinje v Sloveniji pojavljajo v medijih (podatki za 2014–2018) in potrdila, da je pri nas situacija podobna kot v tujini, tj. ženske se občutno manj pojavljajo v medijih. Tudi leta 2021 so opravili raziskavo tiskanih medijev, kjer so analizirali delež žensk, ki se pojavlja v poglobljenih intervjujih. Delež ženske je predstavljal približno četrtino. Pokazalo se je tudi to, da novinarke povabijo ženske pogosteje kot novinarji. Pri poročanju o zdravstvenih temah se pojavlja več žensk, pri vseh drugih pa več moških.

⇒ „Predstavitev BBC 50:50“

Prof Jana Javornik, Univerza v Leedsu

Prof Javornik je mnenja, da bi morale javne televizije odražati interese in raznolikost družbe. Poudarila je pomembnost statistike in razpoložljivih podatkov, če želimo obstoječe stanje na tem področju izboljšati. Projekt BBC 50:50 se je začel s ciljem, da bi povečali reprezentacijo žensk znotraj medija. Danes že veliko ekip BBC-ja dosega cilj uravnotežene zastopanosti spolov. Predstavila je njihovo metodologijo in povedala, da se je po uvedbi projekta 50:50 povečala gledanost BBC-ja; predvsem med ženskami in mladimi. Za konec je poudarila, da je njihova

metodologija javna in priporočala njeno uporabo tudi v slovenskih medijih.

⇒ „Znanstvenice v medijih – odgovornost odgovornih urednic in urednikov“

Okrogla miza: Ali Žerdin, Sobotna priloga; Suzana Lovec, N1 Slovenija; Aljoša Rehar, STA; Renata Dacinger, RTV SLO

Ga. Lovec je izpostavila, da na N1info.si pri poročanju o znanosti nimajo težav z uravnoveženim vključevanjem žensk, za kar so odgovorni novinarji/ke sami. Aljoša Rehar je povedal, da se je uravnovežena reprezentacija znanstvenic na STA izboljšala, lani je bila reprezentacija namreč 50:50. To je bil rezultat zavestnega prizadevanja določene novinarke. Ga. Dacinger je povedala, da je pri izbiri sogovornika najpomembnejša strokovnost in pa sposobnost temo razložiti laični javnosti. Uravnoveženosti spolov njihovih gostov žal, vsaj do zdaj, niso nadzorovali. V bližnji preteklosti je bilo pri njih cca. 30% žensk gostij. Kar se tiče senzibilizacije medijev glede pričujočega problema, je g. Žerdin povedal, da hitrost in časovna stiska dela v dnevnem mediju, novinarjem pogosto ne dovoljuje, da bi se ukvarjali s stvarmi, ki ne spadajo strogo pod uredniško delo. Ga. Lovec se s tem strinja, pove pa, da je pomembno, da se problematike uravnoveženosti spolov in zastopanosti znanstvenic vseeno zavedamo. Pogosto se je treba potruditi, da najdemo znanstvenico, znanstveniki pa so v medijih že vzpostavljeni. G. Rehar tudi pritrjuje in poudari pomen podobnih diskusij in ozaveščanja. Sodelujoči znanstvenicam, ki želijo nastopati v medijih, svetujejo, naj imajo v mislih (laično) občinstvo, naj skrbno izberejo medij, naj se čim hitreje odzovejo vabilu, naj npr. svoje raziskave delijo na družbenih omrežjih.